

FoU*i***väst**

Verksamheten
2008

Innehåll

1. Inledning	3
2. Nätverk och samarbetspartners	4
3. FoU-projekt under året.....	5
4. Informations spridning	10
5. FoU-cirklar.....	13
6. Seminarier och konferenser	14
7. Ekonomi.....	18

FoU_iväst GR

Verksamheten
2008

I. Inledning

Under 2008 har politiker och chefer diskuterat fortsatt utveckling av FoU i Väst/GR från och med 2010, då nuvarande avtal upphör att gälla. Det råder enighet om att det behövs en regional FoU-verksamhet som stödjer långsiktig kunskapsutveckling och som stärker samverkan mellan kommuner, region och universitet för att kunna inspirera till utveckling och förebygga och hantera uppkomna och framtida problem. I anslutning till dessa diskussioner har påpekats att social hållbar utveckling måste ses som en välfärdsangelägenhet i vid bemärkelse och inte bara som en socialtjänstfråga.

FoU i Väst/GR förordnades som experter i den utredning som redovisar sitt uppdrag i regeringsbetänkandet för en kunskapsbaserad socialtjänst (SOU 2008:18). I betänkandet betonas betydelsen av regionala FoU-verksamheter för kunskapsutveckling inom det sociala området och det understryks att det finns behov av långsiktig ekonomisk finansiering med statligt stöd. Inom ramen för den utredningen har FoU i Väst/GR gjort en kartläggning av FoU-verksamheter i Sverige. Denna kartläggning visade att det i januari 2008 fanns 35 FoU-verksamheter, som främst var inriktade mot socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Många av de verksamheterna bedrivs i samverkan mellan landsting, kommuner och regioner. 288 av Sveriges kommuner finansierade eller delfinansierade FoU-verksamhet inom välfärdsområdet.

Ett flertal nationella utvärderingar visar på att dessa FoU-verksamheter har betydelse för professionell utveckling, metodutveckling och verksamhetsutveckling.

I Göteborgsregionen har en infrastruktur för regionalt lärande skapats som stärker samverkan mellan kommunerna, Västra Götalandsregionen, länsstyrelsen och universitetet. I samband med krisen inom fordonsindustrin sägs ofta att det krävs produktionsnära forskning och utveckling för att ta sig ur krisen. På liknande sätt kan verksamhetsnära forskning och utveckling inom välfärdsområdet bidra till sammanhållna och utvecklingsinriktade insatser och tjänster som ger synergieffekter. ◆◆◆

2. Nätverk och samarbetspartners

FoU i Väst/GR kan ses som en ständig rörelse som grundar sig på arbete i nätverk. Bland många viktiga samarbetspartners kan nämnas länsstyrelsen, Göteborgs universitet, Vårdalinstitutet, Socialstyrelsen, andra FoU-verksamheter, Hjälpmedelsinstitutet, Ungdomsstyrelsen och Sveriges Kommuner och Landsting.

Representanter från FoU i Väst/GR deltar regelbundet i nätverk för äldreomsorgs-, funktionshinder- och IFO-chefer, socialchefer, kommundirektörer, GR-politiker och vid möten med hälso- och sjukvårdsnämnder.

FoU i Väst/GR medverkar i ett nätverksskapande tillsammans med Forskningsrådet för Missbruks- och Beroendefrågor som är knutet till Beroendekliniken vid Sahlgrenska Universitetssjukhuset. Forskningsrådets främsta uppgift är att vara en vetenskaplig rådgivande och stödjande instans vid frågor som rör forskning och utbildning inom området.

FoU i Väst/GR är värd för ett nätverk kring palliativ vård där kommuner, primärvård, länssjukvård och Sahlgrenska akademien är representerade. Syftet är att förbättra vårdkedjan kring palliativa patienter och vara en mötesplats för de olika vårdgivarna.

Nätverket *AgeWell* består av forskare från ett tiotal institutioner vid Göteborgs universitet, Chalmers tekniska högskola samt FoU i Väst/GR. Nätverket anordnar seminarier och konferenser och en antologi med aktuell äldreforskning planeras för vilken FoU i Väst/GR är redaktör. ◆◆◆

3. FoU-projekt under året

Till alla större FoU-projekt knyts referensgrupper och läsgrupper med representanter från kommunerna, Västra Götalandsregionen, Göteborgs universitet och andra FoU-verksamheter.

Den sociala styrgruppen, beredningsorgan till Förbundsstyrelsen vid Göteborgsregionens kommunalförbund, har formulerat övergripande temaområden som är strategiska för utveckling av den sociala välfärden. Nedan ges exempel på verksamhet inom respektive temaområde.

Vill du veta mer, se www.grkom.se/fouivast.

3.1 Samverkan

Sektoriseringen i samhället skapar gränssnitt där enskilda personer riskerar att falla mellan stolarna. Därför har FoU-projekt som stärker och utvecklar samverkan i ”gränssnittsland” hög prioritet.

Barn och unga

FoU i Väst/GR följer långsiktigt flera stora samverkanssatsningar i GR-kommunerna. Som exempel kan nämnas implementeringsstudien av Västbus. Studien pekar på behovet av att alla involverade myndigheter och verksamheter engagerar sig samt att det finns behov av uppföljning och styrning av implementeringen.

Ung & Trygg har utvärderats under flera år och visar på betydelsen av uthållighet i arbete med att stödja unga människor. FoU i Väst/GR kommer närmast att djupstudera utvecklingsarbetet i ett par stadsdelar och intervjuar ungdomar.

Under 2008 avslutades en studie om unga med funktionshinder. Avsikten med studien var att spegla de stödinsatser som samhället erbjuder för att skapa förutsättningar för delaktighet i arbetsliv och samhälle. Skola, försäkringskassa, arbetsförmedling, funktionshinderverksamhet samt individ- och familjeomsorg medverkade. Resultaten pekar bland annat på betydelsen av individuella lösningar.

Under 2008 anordnades en FoU-cirkel om stöd till barn vars föräldrar har en utvecklingsstörning. Deltagarna i cirkeln kom från skola, habilitering och socialtjänst. En av deltagarna uttryckte det så här:

Jag tycker att det här är ett utmärkt sätt att få till sig kunskap genom att mötas tvärprofessionellt. Att få höra hur det fungerar inom andra verksamheter, hur betydelsefulla vi alla är i en lång kedja för att det ska fungera bra för den enskilda individen. Det har bidragit med förståelse och respekt för varandras arbeten.

En studie om kommunernas uppföljning av ungdomar som inte fullföljer gymnasieskolan pågår och kommer att avslutas våren

2009. Studien berör i hög grad samarbetet mellan skola och socialtjänst, men ger också information om att andra aktörer som exempelvis arbetsförmedling borde vara mer involverade.

I flera av GR:s kommuner pågår utvecklingsarbeten kring samordning av olika aktörers insatser till unga med självskadebeteende. FoU i Väst/GR utvärderade under året ett av dessa projekt.

Stöd och behandling för vuxna

Under 2008 avslutade FoU i Väst/GR utvärderingen av så kallade Miltonprojekt i Västra Götalands län inom ramen för den nationella psykiatrisamordningen. Slutrapporten beskriver att många satsningar kommit igång, men att det fortfarande saknas bärande strukturer för samverkan samt att brukare/patienter och deras organisationer skulle kunna engageras i större utsträckning.

Inom missbruks- och beroendområdet har FoU i Väst/GR tillsammans med länsstyrelsen, Beroendekliniken SU och det nybildade forskningsrådet givit stöd till implementeringen av nya nationella riktlinjer. Bland annat har konferenser och FoU-cirklar anordnats. Vad samverkan kan innebära för patienter och brukare studerades i ett FoU-projekt vid två öppenvårdsmottagningar. För de intervjuade var samarbetet mellan de olika yrkesutövarna önskvärt och närmast självklart. En person sa så här:

Jag känner att den ena vet vad den andra gör hela tiden. Då slipper man gå igenom alla saker om och om igen och älta. När jag kommer till X så vet han, de veckorna vi inte har träffats, vad som har hänt med mig. Det vet jag, för det säger han. Det känns bra att de är flera om mig och att de samarbetar.

En oroväckande trend i Göteborgsregionen är att drogen GHB fått ett starkt fäste. Därför inleddes under 2008 en studie som bland annat ska bidra med mer klarhet i hur spridningen av drogen ser ut samt leda till metodutveckling.

För personer som drabbats av hjärnskador exempelvis i samband med olyckor är ett samordnat stöd från kommunens stöd i hemmet och sjukvården avgörande. I en FoU-studie har betydelsen av samordnad vårdplanering undersökts och förbättringsråden föreslagits.

Äldres hälsa

”Vi föds som kopior och dör som original.” Så inledde Pam Fredman, rektor vid Göteborgs universitet, en nationell tvådagarskonferens med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre. 400 deltagare fick tillfällen till diskussion och fördjupning inom områden som fysisk aktivitet, sociala nätverks betydelse och bostäders utformning.

Kravet på samarbete mellan olika vårdgivare är mycket stort när det gäller vård och omsorg om äldre, sköra personer. Beslut som påverkar den äldres fortsatta situation fattas många gånger i situationer då den äldre befinner sig i ett utsatt läge. En FoU-cirkel genomfördes med deltagare från kommuner, primärvård och länssjukvård. Cirkeln avslutades med ett seminarium där närmare 130 personer deltog. Utifrån cirkeln och seminariet bildades nya nätverk och konkreta förslag till förbättringar togs fram. Ett

dialogseminarium genomfördes under hösten för att ge ytterligare möjlighet till inspiration och dialog mellan olika vårdgivare.

För att människor ska kunna behålla en god munhälsa livet ut behövs både kunskaper och resurser. Tandvården och äldreomsorgen har ett gemensamt ansvar för detta. Ett samarbete har därför inletts med Centrum för äldretandvård inom Västra Götalandsregionen för att främja samarbete, sprida kunskap och stötta metodutveckling.

FoU i Väst/GR har under flera år genomfört eller varit delaktiga i olika studier för att öka kunskapen om bland annat attityder till läkemedel bland äldre, anhöriga och professionella. Studierna pekar mot att inställning och attityd varierar mellan de involverade och att en större samsyn skulle gynna de äldre. En konferens på temat hölls under hösten för att presentera egna och andras resultat och erfarenheter.

3.2 Brukarmedverkan

I Vision Västra Götaland – Det goda livet betonas att varje människas resurser ska tas till vara. Ungdomars kraft syns på ett påtagligt sätt i det GR-projekt som Ungdomsstyrelsen medverkat i. Projektet handlar om kvalitets- och kompetensutvecklingsinsatser riktade till personalgrupper som möter ungdomar och som arbetar med att utveckla drogfria mötesplatser för ungdomar. Studien visade att projekt som syftar till att öka delaktighet har en lång tradition inom fritidssektorn och det gavs i studien exempel på att kommunikationen mellan ungdomar och politiker kan ha betydelse för utvecklingen av goda levnadsförhållanden i kommunen.

Hur man tas emot som nyanländ till Sverige kan ha avgörande betydelse för tillit till och förtroende för samhället. En utvärdering av hur nyanlända flyktingar i Härryda kommun ser på mottagandet har skett under året. Den pekar bland annat på vikten av att få möjlighet till arbete och utbildning. En utvärdering av samhällsintroduktionen i nordöstra Göteborg har också genomförts. Barn som kommer till Sverige utan vårdnadshavare har varit i fokus för GR-kommunerna utifrån hur mottagande, omhändertagande och boende ska kunna arrangeras och FoU i Väst/GR har anordnat ett seminarium om detta.

FoU i Väst/GR har genomfört en studie som bygger på intervjuer med äldre patienter i hemsjukvården i Göteborgs södra skärgård. Två frågor var hur en bra och trygg hälso- och sjukvård ska vara utformad och vilka åtgärder som behöver vidtas för att förbättra vården. Resultaten tyder bland annat på att ett väl fungerande samarbete mellan kommunens hemsjukvård och primärvården leder till trygga patienter och att de som får hemsjukvård behöver mindre akutsjukvård.

En fråga som diskuterats mycket, både bland förtroendevalda och tjänstemän, är valfrihet inom vård och omsorg. Begrepp som används i debatten är till exempel inflytande, valfrihet och självbestämmande. Men vad innebär begreppen? Och vad tycker människor som får vård och omsorg? Ett seminarium arrangerades för att belysa och diskutera begreppen utifrån olika forskningsstudier och de arbeten som görs i kommunerna för att öka bruka-

rinflytandet. Ett forskningsprojekt planeras i samarbete med FoU Sjuhärad-Välfärd om valfrihet i vård och omsorg.

3.3 Uppföljning/utvärdering

Ett av FoU i Väst/GR:s huvuduppdrag är att på olika sätt ge stöd i utvärderingsarbete samt öka kompetensen och intresset för utvärdering. Medarbetare har kontinuerligt getts stöd för att genomföra egna utvärderingar. Ett sådant exempel är en utvärdering av hur anhöriga ser på kommunernas stöd. En utvärderingsverkstad i Kungsbacka kommun har arrangerats. Ett dialogseminarium om effektmätningar har också anordnats.

Ett antal externa utvärderingar har genomförts på uppdrag av och i dialog med kommunerna och Västra Götalandsregionen. För att bidra till lärande även för andra än de direkt berörda knyts ofta referensgrupper till utvärderingarna och resultaten sprids genom olika former av lärandeseminarier. Ett exempel är utvärderingen av projektet KOSAM, som handlar om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder. Fem kommuner och Västra Götalandsregionen var direkta intressenter, men kunskaper om hur samverkan kan stärkas trots olika hinder kunde förmedlas till andra kommuner och delar av Västra Götalandsregionen.

Ytterligare ett exempel på regional spridning av och involvering i en utvärdering är uppdraget att i tre stadsdelar i Göteborg följa och utvärdera utvecklingsarbetet med förebyggande hembesök till personer över 80 år. I så gott som samtliga GR-kommuner pågår liknande projekt och under utvärderingens gång bjuds kommuner och primärvård in till seminarier kring gemensamma frågeställningar, resultat från utvärderingen och metodutveckling.

3.4 Regional utveckling för hållbarhet

Det är viktigt att belysa och skapa kunskaper om de ömsesidiga sambanden mellan å ena sidan sociala faktorer och folkhälsofaktorer samt å andra sidan den regionala utvecklingen. En viktig fråga är vilken betydelse satsningar inom regional utveckling kan få för sociala villkor och folkhälsa. För att ge tillfälle till gemensam kunskapsinhämtning och diskussion genomför FoU i Väst/GR seminarier/konferenser för aktörer inom samhällsplanering och den sociala sektorn, till exempel konferensen *Det goda boendet – vad är det och hur kommer vi dit?*

Att bostäder och kollektivtrafik är tillgängliga för alla människor är viktigt för en god regional utveckling. Under tre år har FoU i Väst/GR bistått KOLLA-projektet i Göteborg som syftar till att öka tillgängligheten till kollektivtrafiken med följeforskning. Forskningsresultat har kontinuerligt återkopplats till uppdragsgivaren och till övriga GR-kommuner. Kunskaper och erfarenheter har också spridits genom seminarier och en FoU-cirkel. En nationell konferens arrangerades i syfte att inspirera till nytänkande kring åtgärder för tillgängliga resor i framtiden. FoU i Väst/GR:s forskarstöd till projektet kommer att fortsätta även under 2009 och 2010.

Att utforma boendemiljön så att kvarboende möjliggörs är viktigt, inte minst med tanke på det ökande antalet äldre och de

stora brister som – ur ett tillgänglighetsperspektiv – finns i gamla bostadsbestånd. Studien *Tillgänglighet i allmänna utrymmen* startade under hösten och fokuserar på hinder och möjligheter för att genomföra förbättringar i befintliga bostäder. Den genomförs med stöd från Hjälpmedelsinstitutet och i samarbete med Chalmers tekniska högskola och UUS Urban Utveckling & Samhällsplanering.

3.5 Kunskapsförsörjning och kompetensutveckling

Medarbetare inom kommunerna och Västra Götalandsregionen har oavsett utbildning fått möjlighet att med stöd av forskare genomföra fördjupningsarbeten, utvärderingar och studier. På så sätt kan FoU i Väst/GR bidra till att stärka läroprocesser inom GR och Västra Götalandsregionen så att verksamheterna ska kunna utvecklas. Att delta i olika FoU-projekt är attraktivt och ses som ett led i kompetens- och kunskapsutveckling.

Under 2008 har ett 20-tal rapporter publicerats och flera av dem har använts direkt i verksamheternas utvecklingsarbete. En del används vid utbildningar inom till exempel universitetet. Över 5000 personer från samtliga medlemskommuner, andra kommuner, 120 arbetsplatser inom Västra Götalandsregionen, från universitet och frivilligorganisationer har deltagit i seminarier och konferenser. Ytterligare personer har deltagit i referensgrupper eller läsgrupper som kopplas till alla större studier.

Under året publicerades studiecirkelmaterialet *Livslust, linfrön och Lasix*, riktat till sjuksköterskor i kommunal hälso- och sjukvård. Ämnet är äldres läkemedelsbehandling, ett komplext område som kräver kontinuerlig kompetensutveckling. Uppdraget kom från Göteborgs Stad, Läkeemedelsnheten i Västra Götalandsregionen, Primärvården i Göteborg och Läkeemedelskommittén i Göteborg. I uppdraget ingick även att utbilda studiecirkelledare och genomföra pilotcirkel. Så här säger en av uppdragsgivarna:

Det här studiematerialet ger en bred och kompetent inblick i behandlingen av äldre. Studiecirkeln som utbildningsform skapar också goda förutsättningar för att vi ska få en god spridning av kunskapen och på så sätt öka kvalitén i vården av våra äldre patienter.

Materialet har fått ett mycket positivt mottagande och bedöms kunna användas av andra yrkesgrupper som läkare och rehabiliteringspersonal. Ytterligare aktiviteter på temat äldres läkemedelsbehandling planeras.

Den statliga satsningen för att höja kompetensen i äldreomsorgen, *Kompetensstegen*, har inneburit att kommunerna lagt ner stora resurser under flera år på verksamhetsnära kompetensutveckling för främst undersköterskor och vårdbiträden. FoU i Väst/GR har följt och utvärderat många aktiviteter i flera kommuner med fokus på att öka förutsättningarna för att den individuella kompetensutvecklingen även bidrar till verksamhetsutveckling. Medarbetare och chefer har deltagit i seminarier, fokusgrupper, handledning och självvärderingar i syfte att omvandla nyvunnen kunskap till exempelvis metodutveckling. ◆◆◆

4. Informations-spridning

Alla FoU-aktiviteter dokumenteras och publiceras på olika vis beroende på sammanhang och målgrupp.

4.1 Internet

FoU i Väst/GR:s webbplats (www.grkom.se/fouivast) hade under 2008 cirka 170000 besök. Här finns rapporter och skrifter för nedladdning samt information om och dokumentation från cirkular, konferenser, pågående projekt med mera.

I *Intresseföreningen för FoU-miljöer inom välfärdsområdet* medverkar drygt 30 FoU-enheter runtom i landet. FoU i Väst/GR som administrerar den gemensamma webbplatsen (www.fouvalfard.org), fick under 2008 i uppdrag att förbättra och modernisera portalen.

FoU i Väst/GR:s elektroniska nyhetsbrev utkommer cirka 10 gånger per år och når drygt 4000 mottagare.

4.2 Tidskriften FOURUM

Två nummer av FOURUM har givits ut under året. Tidskriften skickas till drygt 4000 personer och finns också i fulltext på webbplatsen.

4.3 FoU-rapporter

Forkby, T. *Utvärdering av Ung och Trygg i Göteborg*. FoU-rapport 1:2008.

Forkby, T, Johansson, H och Liljeholm Hansson, S. *Främjande pedagogik. Perspektiv och läroprocesser i ungdomsarbetet*. FoU-rapport 4:2008.

Liljeholm Hansson, S. *Att utvecklas och växa – om att införa MSMT multisystemisk miljöterapi vid barn- och ungdomsinstitutioner*. FoU-rapport 2:2008.

Hansen Löfstrand, C. *”Det här är större än en mottagning” Utvärdering av Stödcentrum för unga brottsoffer i Göteborg*. FoU-rapport 3:2008.

Jensen, C och Kuosmanen, J. *Streta emot eller sträva tillsammans? Om samverkan, brukarmedverkan och komplexitet i Miltonprojektet i Västra Götalands län*. FoU-rapport 2:2008.

4.4 FoU-skrifter

Arman, R. *Att skapa en röd tråd i en grå zon. Utvärdering av samverkansprojektet Äldrecentrum i Härlanda/Örgryte.*

Arman, R, Magnusson, A-S. *Att skapa en röd tråd i en grå zon. Kortversion.*

Axberg, U. *Mer service – mindre myndighet. Perspektiv på ny inriktning av Sektor Individ och familj i Lerums kommun.*

Dunér, A. *Att utveckla anhörigstöd – erfarenheter och möjligheter. Sammanfattning av en FoU-cirkel.*

Engkvist, A och Wijk, H. *Att stiga över tröskeln. Rapport från en FoU-cirkel.*

Fahlke, C och Spak, F. *Att möta riskbruk. Rapport från en FoU-cirkel.*

Ferraz Nunes, J. *Förändrat resande med färdtjänst och kollektivtrafik i Göteborg. Ett samhällsekonomiskt perspektiv på kollektivtrafik.*

Jensen, C, Kuosmanen, J och Schmidtbauer, P. *Streta emot eller sträva tillsammans? Kortversion.*

Johansson, S. *Implementering av Västbus. En delrapport.*

Larsen, T och Sennemark, E. *Livslust, linfrön och Lasix. Studiecirkelmateriel för kommunala sjuksköterskor kring äldres läkemedelsbehandling.*

Lindahl, L. *Jag åker kollektivt när jag vill och färdtjänst när jag måste. En tredje rapport om KOLLA-resenärernas resor.*

Nordell, K. *Reflekterande samtalscirklar. Med fokus på gott bemötande i vården. Rapport från utvärdering av en aktivitet inom Kompetensstegen i kommunerna Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Mölndal och Tjörn.*

Åslund – Östberg, A. *”Tänk dig tio preparat på en kvart.” En studie av fyra distriktsläkares uppfattningar om äldre och läkemedel.*

4.5 Vetenskapliga artiklar och avhandlingar

Björk Brämberg, E. (2008). *Att vara invandrare och patient i Sverige – ett individperspektiv.* Avhandling vid Växjö universitet.

Forkby, T. (2008). *Towards Community Based Interventions in Swedish Child Welfare* i Fortunato, V; Friesenhahn, G.J ; Kantowicz, E. (red) *Social Work in Restructured European Welfare Systems.*

Forkby, T & Höjer, S. (2008). *Ritual eller strategi – upphandlingar och ramavtal inom den sociala ungdomsvården.* *Socialvetenskaplig tidskrift* 15, 115 – 134.

Holmgren, A. (2008). *Avtryck av ett EU-projekt – en studie av Urbanprojektets betydelse för den kommunala förvaltningen i Härryda.* Licentiatavhandling vid Handelshögskolan, Göteborgs universitet.

Karlsson, P-Å, Beijer, E, Eriksson, B & Leissner, T. (2008). Evaluation Workshops for Capacity Building in Welfare Work – Some Swedish Examples. *Evaluation*, Vol 14, No 4.

Olsson, T. (2008). *Crossing the Quality Chasm. The short-term effectiveness and efficiency of MST in Sweden: An example of evidence-based practice applied to social work*. Avhandling vid Socialhögskolan, Lunds universitet.

4.6 Publicerat i rapporter och antologier

Arman, R & Lindahl, L. (2007). Bostadsanpassning – betydelsen av en möjliggörande miljö i hemmet, kap 4, 81-98 i Paulsson, J & Ringsby Jansson, B (red). *Boende och sociala sammanhang – för människor med funktionshinder*. Lund: Studentlitteratur.

Forkby, T. (2008a). Främjande mötesplatskulturer. Att nå äldre ungdomar – olika metoder som lyckas. I Holmgren, G (red) *Mötesplatser för unga – aktörerna, vägvalen och politiken*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Lundgren, M med flera. (2008). Omedvetet bemötande? Genusperspektiv i förskola, skola, barn- och ungdomspsykiatri och fältarbete i Claezon, I (red) *Att göra skillnad – könsperspektiv i socialt arbete med barn och ungdomar*. Stockholm: Allmänna barnhuset.

Sundell, K med flera. (2009). *Multisystemisk terapi för ungdomar med allvarliga beteendeproblem. Resultat efter två år*. Stockholm: Socialstyrelsen.

4.7 Debattartikel

Larsen, T. ”Hemsjukvården är inte andra klassens sjukvård” i *Göteborgs-Posten* 2008-12-16. ◆◆◆

5. FoU-cirklar

Forsknings- och utvecklingscirklar genomförs löpande och ger medarbetare i kommuner och Västra Götalandsregionen och forskare från Göteborgs universitet möjlighet till fördjupning och erfarenhetsutbyte utifrån angelägna temaområden.

Att möta riskbruk. I denna cirkel möttes medarbetare från socialkontor och vårdcentraler om hur man kan gå tillväga för att upptäcka och stödja personer som kan ha ett riskabelt bruk av alkohol.

Att utveckla anhörigstöd. En cirkel för stöd till fördjupning i och utveckling av projekt drivna med statliga stimulansmedel. Deltagare från sju GR-kommuner.

Barn som har föräldrar med en utvecklingsstörning. Syftet med cirkeln var att utveckla det egna arbetet med barn och föräldrar och samtidigt se hela sammanhanget med olika vårdgivare. Deltagare från kommuner, Västra Götalandsregionen, Gryning Vård AB och en brukarorganisation.

Etik i praktiken. I vård och omsorg uppstår många situationer där det inte finns ett självklart ”rätt eller fel”. Att då reflektera kan leda till nya lösningar och nytt förhållningssätt. Deltagare från GR-kommunerna och Västra Götalandsregionen.

Könsperspektiv i arbete med barn och unga. Cirkeln genomfördes i samarbete med fem andra FoU-enheter i landet och Allmänna barnhuset i syfte att utveckla kunskapen om könsperspektiv. Medarbetare från socialtjänst, skola och barnpsykiatri.

Uppsökande arbete med vuxna eller unga vuxna. Genomförs i samarbete med andra FoU-enheter, Stockholms Stad och Socialstyrelsen. Deltagare från uppsökande verksamhet riktad till personer med hemlöshet, missbruk eller prostitution.

Utvärderingsverkstad. För att ge stöd i utvärdering genomfördes en utvärderingsverkstad inom socialtjänsten i Kungsbacka kommun.

Vårdplanering – nyckeln till god vård och omsorg för äldre? En cirkel för stöd till fortsatt utveckling av samordnad vårdplanering för äldre.

Deltagare från Västra Götalandsregionen och GR-kommunerna.

Välkommen hit – eller? En FoU-cirkel om vad som är viktigt för att personer som besöker välfärdsverksamheter ska uppleva som bra bemötande och tillgänglighet när de stiger över tröskeln till verksamheten. Deltagare från Västra Götalandsregionen och kommuner inom GR. ◆◆◆

6. Seminarier och konferenser

6.1 Arrangerade av FoU i Väst/GR

Att se bakom hindren – att bygga hållbara strukturer för personer med psykiska funktionshinder

Ett seminarium där erfarenheter och resultat från utvärderingen av KOSAM-projektet presenterades.

Barn Risk Familjerättsligt arbete

En heldag om hur riskbedömningar i samband med utredningar om vårdnad, boende och umgängearbete kan göras.

Bedömning, bedömningsinstrument och aktivering

En presentation och diskussion om ett pågående nationellt projekt som rör försörjningsstöd och aktivering vid IMS/Socialstyrelsen.

Cannabismissbruk

En konferensdag i samarbete med bl.a. länsstyrelsen, Beroendekliniken och Göteborgs universitet om olika aspekter av cannabismissbruk.

Det goda boendet – vad är det och hur kommer vi dit?

En heldag om bostadsplanering och boende ur ett hälsoperspektiv.

Främjande ungdomsarbete

Vad främjande och förebyggande ungdomsarbete kan innebära har studerats i ett FoU-projekt på uppdrag av Ungdomsstyrelsen. Resultaten åskådliggjordes med hjälp av dramapedagogik vid olika fritidsgårdar i Göteborg.

Förebyggande hembesök

FoU i Väst/GR utvärderar tre projekt i Göteborgs Stad som handlar om att utveckla metoden förebyggande hembesök till personer över 80 år. Halvvägs i utvärderingen anordnades ett seminarium för att diskutera resultaten och bidra till erfarenhetsutbyte mellan olika verksamheter.

Hur går det med Västbus?

Västbus är gemensamma riktlinjer för kommunerna och regionen i Västra Götaland om samverkan för barn och ungdomar med sammansatt psykisk/psykiatrisk och social problematik. En delrapport från FoU i Väst/GR om hur det gått att implementera Västbus presenterades vid detta seminarium som riktade sig till politiskt förtroendevalda.

Implementera – När? Var? Hur?

En konferensdag i samarbete med bland andra länsstyrelsen, beroendekliniken och Göteborgs universitet som ett led i implementeringen av nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevården.

Lärande på arbetsplatsen – ledningens roll och betydelse

I anslutning till utvärderingen av Kompetensstegen i Göteborgs Stad anordnas en seminarierie, denna gång med fokus på ledningens betydelse för framgångsrikt förändringsarbete.

Lärande på arbetsplatsen – den nationella utvärderingen av Kompetensstegen

I anslutning till utvärderingen av Kompetensstegen i Göteborgs Stad anordnas en seminarierie, denna gång deltog Institutet för metodutveckling i socialt arbete, IMS, vid Socialstyrelsen som utvärderar Kompetensstegen på nationell nivå.

Mer service, mindre myndighet – om ett aktuellt sätt att organisera individ- och familjeomsorg

Seminarium i samarbete med Lerums kommun där en nationell kartläggning och en utvärdering av ett nytt arbetssätt i Lerum presenterades.

MSMT (multisystemisk miljöterapi) på ungdomsinstitutioner – och om att utvecklas och växa

Gryning Vård AB har infört MSMT vid två av sina ungdomsinstitutioner och vid det här seminariet presenterades den utvärdering som FoU i Väst/GR genomfört.

MST – modefluga eller social insats att räkna med?

FoU i Väst/GR har medverkat i en nationell studie om effekter av MST (multisystemisk terapi) för ungdomar och deras familjer. Resultaten från tvåårsuppföljningen presenterades vid det här seminariet.

När äldre förlorar lusten att leva

I en pågående studie vid Sahlgrenska akademien har över 100 personer över 70 år som försökt ta sitt liv intervjuats. På seminariet diskuterades bland annat hur samarbetet mellan äldreomsorg och psykiatri kan förbättras för att förebygga självmord bland äldre.

På rätt spår? – om tillgängliga resor för äldre och funktionshindrade

En nationell konferens med syfte att sprida resultaten från utvärderingen av KOLLA-projektet i Göteborg samt att inspirera till nytänkande för att förbättra resmöjligheterna för äldre.

Reflekterande samtal – fokus på gott bemötande i äldreomsorgen

Ett seminarium där deltagarna diskuterade resultaten från utvärderingen av genomförda studiecirkelar kring bemötande i äldreomsorgen i Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Mölndal och Tjörn.

Tänk dig tio preparat på en kvart – om äldre, personal och läkemedel

En heldag i samarbete med Alingsås kommun om olika FoU-arbeten kring äldres läkemedelsanvändning samt projekt från kommuner och region.

Unga vuxna med lindriga funktionsbinder – en utmaning för välfärdssystemet

I samarbete med Partille kommun presenterades en FoU-studie om olika välfärdsaktörers syn på stöd till unga på väg ut i arbetsliv och sysselsättning.

Uppsatscafé: Med tvång i ryggen

En magisteruppsats från Sociologiska institutionen vid Göteborgs universitet presenterades. Uppsatsen handlar om personer som får möjlighet att avtjäna fängelsestraff på behandlingsinstitution.

Valfrihet, inflytande och självbestämmande i äldreomsorgen

Ett seminarium som gav deltagarna möjlighet till belysning och diskussion kring de olika begrepp som används, ibland med oklar innebörd, när valfrihet och inflytande diskuteras.

Vårdplanering – nyckeln till god vård och omsorg för äldre?

Det pågår många utvecklingsarbeten i kommuner och region för att förbättra den samordnade vårdplaneringen för äldre. En FoU-cirkel genomfördes under året som stöd i detta arbete och på seminariet presenterades resultaten.

Vårdplanering för äldre – ett dialogseminarium

FoU i Väst/GR har på olika vis stöttat kommuner och region i utvecklingen av samordnad vårdplanering. För att summera och problematisera erfarenheterna så här långt kommer en framåtsyftande skrift att publiceras. Som start i detta arbete anordnades ett dialogseminarium med representanter för de olika professionerna som deltar i vårdplaneringsarbetet.

Vägar ut ur missbruk och beroende

Erfarenheter från forskning och praktik om hur man på olika sätt kan stödja personer som vill sluta med droger.

Äldres hälsa – om främjande och förebyggande insatser för äldre

En nationell konferens i samarbete med Vårdalinstitutet om aktuell forskning och praktisk verksamhet inom så skiftande ämnen som gerotranscendens, vikten av sociala nätverk, fallförebyggande arbete, tillgängligt och meningsfullt boende samt äldres hälsa – en utmaning för Europa.

6.2 Presentationer av FoU i Väst/GR vid seminarier och konferenser arrangerade av andra

Barn till föräldrar med utvecklingsstörning, vid Mötesplats Funktionshinder.

FoU-projekt inom funktionshinderområdet. Presentation KY-utbildning för habiliteringspedagoger, Studium.

FoU-verksamhet, vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Främjande ungdomsarbete, vid Mötesplats ungdom i Göteborg, vid Ungdomsstyrelsekonferens om öppna mötesplatser i Stockholm, vid strategikonferens med Ungdomsstyrelsen, SKL och Socialdepartementet, för fritidsledare med flera i Östersund och i Sundsvall samt vid flera tillfällen vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Projektledning för deltagare från VGR, kommuner, Göteborg Energi, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, miljöförvaltningen i Göteborg och arbetsförmedlingen i kursen ”Kvalificerad projektledning”.

GHB och GHB-situationen i Göteborgsregionen, vid Rådet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksfrågor vid Regeringskansliet.

Hemmaplanslösningar i praktik och teori, vid flera tillfällen vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet samt vid Linköpings universitet.

Hur går det för Västbus? Presentationer vid konferenser anordnade av Skaraborgs och Sjuhärads kommunalförbund.

Implementering av manualbaserade metoder, vid kurs för chefer i Göteborgs Stad i samarbete med IMS.

KOLLA-projektet, för Stockholms färdtjänst (landstinget), vid Mötesplats funktionshinder samt vid Färdtjänst dagarna i Malmö, en nationell konferens anordnad av SKL.

Kvalitet och utvärdering; vid nationell konferens för familjerådgivare i Stockholm.

Research and Practice Units in Sweden, vid konferensen Beyond Rethoric, Evidence Informed Practice, Devon, England.

Riskbruk av alkohol, presentation från en cirkel, vid Mötesplats Individ- och familjeomsorg.

Texter för kunskapsutveckling vid FoU, vid nationella FoU-dagar i Umeå.

Utvecklingen av det sociala arbetet i kommunen som utgångspunkt till framtida diskussioner, i Kungsbacka.

Valfrihet, vid konferensen Valfärd i förändring – konsekvenser för medborgare, verksamheter, professioner och FoU, Linköping.

Verksamma behandlingsmetoder av unga, vid utbildning för förtroendevalda politiker i de sociala utskotten i Göteborg.

“Why do young people drop out of upper secondary school?” – om FoU-studien om ungdomar som inte går i skolan, vid en världsforskarkonferens för socialt arbete: IASSW Congress, Durban, Sydafrika samt vid en europeisk pedagogisk forskarkonferens ECER, Göteborg.

Utvärdering av Kompetensstegen med självvärdering som metod, vid Mötesplats Äldreomsorg.

Vägen till framgångsrik verksamhetsutveckling. Vad kan konsulter och chefer göra? Föreläsning på konsultföretaget Preera.

Äldreprojekt, FoU i Väst/GR medverkade som utställare vid Äldreriksdagen. ◆◆◆

7. Ekonomi

FoU i Väst 2008	i Kkr
<i>Intäkter</i>	
Kommunbidrag	3 584
Bidrag VGR	2 000
Övriga intäkter	7 043
Upparbetade projektmedel	6 307
Summa intäkter	18 934
<i>Kostnader</i>	
Personal & personalrelaterade kostnader	-7 217
Arvoden (konsult, föreläsare)	-2 587
Övriga kostnader*	-3 024
Reserverade projektmedel för 2009	-6 106
Summa kostnader	-18 934
RESULTAT	0

* I övriga kostnader ingår kostnader för administration, lokaler, inventarier, köpta material & tjänster med mera.

FoU_i**väst** **GR**

FORSKNING OCH UTVECKLING INOM VÄLFÄRDSOMRÅDET

Besök Gårdavägen 2 • **Post** Box 5073, 402 22 Göteborg • **Tel** 031-335 50 00

Fax 031-335 51 17 • **e-post** fou@grkom.se • **www** www.grkom.se/fouivast